Year - April 2024

MA - Sem - II

History

Pages - (20)

MA Sem II

Time : 2 Hours **Marks 60**

Note- 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.

Q.1.Discuss the factors that led to the Industrial Revolution. 15

Or

Examine the causes of American War of Independence.

Q. 2.Trace the early Colonial explorations . 15

Or

Examine the mechanisms of Imperialism.

Q.3. State the important stages of the Unification of Italy. 15

Or

What role did Theodor Herzl play in the Zionist movement .

Q.4. Analyes the circumstances leading to the rise of Fascist Dictatorship in Italy. 15

Or

Write a detailed note on Cold War.

X51YCACFD0X51YCACFD0X51YCACFD0X51YCACFD0

वेळ २ : तास | गुण ६०

सूचना १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र. १. औद्योगिक क्रांतीला कारणीभूत असलेल्या घटकांची चर्चा करा. 15

किंवा

अमेरिकन स्वातंत्र्य युद्धाच्या कारणांचे परीक्षण करा.

प्र.२. सुरुवातीच्या वसाहती शोधांचा मागवा घ्या. 15

किंवा

साम्राज्यवादी यंत्रणांचे परीक्षण करा.

प्र.३. इटालीच्या एकीकरणाचे महत्वाचे टप्पे सांगा. 15

किंवा

थिओडोर हर्झलने झियोनिस्ट चळवळीत कोणती भूमिका बजावली.

प्र.४. इटालीतील फॅसिस्ट हुकुमशाहीच्या उदयास कारणीभूत परिस्थितीचे विश्लेषण. 15

किंवा

शीत युद्धावर सविस्तर टिपण लिहा.

X51YCACFD0X51YCACFD0X51YCACFD0X51YCACFD0

(9)

Paper / Subject Code: 93254 / History - Milestones in World History (1750 CE-1960 CE)

MA sem – II

Time- **2:30 Hours** **Total Marks**: 75

N.B.: 1.All questions are **compulsory**
2. All questions **carry equal** marks.

1) A) Describe the nature of Industrial Revolution

OR,

B) Discuss the nature and impact of American Revolution (1776)

2) A) Explain the various motives of early colonial expansion

OR,

B) Analyse the colonial control with reference to Asia.

3) A) Comment on Unification of Germany.

OR,

B) Write a detailed note on Zionist movement.

4) A) Write an essay on the nature of fascism

OR,

B) Enumerate the causes of decolonization process in Asia and Africa.

5) Write a Short notes on **(Any Three)**

a) Russian Revolution
b) Theories of Imperialism
c) Arab Nationalism
d) Cold war

****

X51YD027EAX51YD027EAX51YD027EAX51YD027EA

(मराठी रुपांतर)

वेळ –२: ३० तास

एकूण गुण- ७५

सूचना – १) सर्व प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.
२) सर्व प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१) अ)औद्योगिक क्रांतीचे स्वरूप वर्णन करा.

किंवा,

ब) अमेरिकन क्रांतीचे (१७७६) स्वरूप आणि परिणाम यावर चर्चा करा.

२) अ) सुरुवातीच्या वसाहतीक विस्ताराचे विविध हेतू स्पष्ट करा

किंवा,

ब) आशियाच्या विशेष संदर्भात वसाहतीक नियंत्रणाचे विश्लेषण करा.

३) अ) जर्मनीच्या एकीकरणावर भाष्य करा.

किंवा,

ब) झिओनिस्ट चळवळीवर तपशीलवार टीप लिहा.

४) अ) फॅसिझमच्या स्वरूपावर निबंध लिहा

किंवा,

ब) आफ्रिका आणि आशियातील निर्वसाहतीकरण प्रक्रियेची कारणे विशद करा.

५) टिपा लिहा **(कोणत्याही तीन)**

अ) रशियन राज्यक्रांती
ब) साम्राज्यवादाचे सिद्धांत
क) अरब राष्ट्रवाद
ड) शीत युद्ध

****

X51YD027EAX51YD027EAX51YD027EAX51YD027EA

Paper / Subject Code: 93234 / History - Philosophy of History

MA - sem - II

Time: 2.30 HOURS **Total: 75 Marks**

N.B.: 1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate marks.

Q1 A. Assess the Philosophy of History in Early India. 15

OR

Q1 B. Discuss the theological approach to the study of Philosophy of history.

Q2 A. Analyse the Materialist School of history. 15

OR

Q2 B. Bring out the contribution of the Subaltern historians to historiography.

Q3 A. Review the contribution of Annales School to historiography and its significance. 15

OR

Q3 B. Discuss the relationship between Postmodernism and History.

Q4 A. Analyse the Cambridge School of Historiography. 15

OR

Q4 B. Write a note on various unconventional sources and recent methods of history.

Q5. Write Short Notes (Attempt **ANY 3**) 15

A. Positivistic Philosophy of History as put forward by August Comte

B. Karl Marx's view of history

C. Approach of New Historicism

D. Nationalist School of Historiography

X51Y69B392X51Y69B392X51Y69B392X51Y69B392

(मराठी रूपांतर)

वेळ: २.३० तास | एकूण : ७५ गुण

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
३. उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र. १ अ. प्राचीन भारतातील इतिहासाच्या तत्वज्ञानाचे मुल्यांकन करा. १५

किंवा

ब. इतिहासाच्या तत्त्वज्ञानाच्या अभ्यासासाठी धर्मशास्त्रीय दृष्टिकोनाची चर्चा करा.

प्र. २ अ. इतिहासाच्या भौतिकवादी सिद्धांताचे विश्लेषण करा. १५

किंवा

ब. सबाल्टर्न इतिहासकारांचे इतिहासलेखनशास्त्रातील योगदान नमूद करा.

प्र. ३ अ. इतिहासलेखणातील ॲनल्स इतिहासप्रनालीचे योगदान आणि महत्व यांचे पुनरावलोकन करा. १५

किंवा

ब. उत्तराधुनिकतावाद आणि इतिहास यांच्यातील संबंधाची चर्चा करा.

प्र. ४ अ. केंब्रिज इतिहासलेखनाचे विश्लेषण करा. १५

किंवा

ब. इतिहासाच्या विविध अपारंपारिक स्रोत आणि आधुनिक पद्धतींवर टिप लिहा.

प्र. ५. खालीलपैकी **कोणत्याही तीनवर** टिपा लिहा. १५

अ. ऑगस्ट कॉम्ट यांनी मांडलेले इतिहासाचे प्रत्याक्षवादी तत्वज्ञान

ब. कार्लमार्क्सचा इतिहासाचा दृष्टीकोन

क. नव-इतिहासवादी दृष्टीकोन

ड. राष्ट्रवादी इतिहासलेखन प्रवाह

X51Y69B392X51Y69B392X51Y69B392X51Y69B392

(7)

MA - sem III = History (NEP 2020)

[Time:2 Hours] **[Marks:60]**

N.B: **1. All questions are compulsory**
2. All questions carry equal marks.

Q.1 a) Explain the Impact of French Revolution.

OR

b) Describe the causes of Russian Revolution of 1917.

Q.2 a) Examine the major effects of colonial expansion in Asia.

OR

b) Analyze the major effects of colonial expansion in Africa.

Q.3 a) Explain the various stages in the unifications of Italy.

OR

b) Discuss the various factors responsible for the Arab- Nationalism.

Q.4 a) Write a note on fascism in Italy

OR

b) Examine the process of decolonization in the world History.

Q.5 Write short note on **any two** the totally.

1) Causes of industrial Revolution
2) Imperialism
3) Zionism
4) Existentialism

X51Y6AF528X51Y6AF528X51Y6AF528X51Y6AF528

[वेळ: २ तास] [गुण:५०]

सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.१ अ) फ्रेंच राज्यक्रांतीचे परिणाम स्पष्ट करा.

किंवा

ब) १९१७ च्या रशियन राज्यक्रांतीचे परिणाम लिहा.

प्र.२ अ) आशियामधील वसाहतीक राजवटीच्या मुख्य परिणामांचे परीक्षण करा.

किंवा

ब) आफ्रिकेमधील वसाहतीक राजवटीच्या प्रमुख परिणामांचे विश्लेषण करा.

प्र.३ अ) इटलीच्या एकीकरणातील विविध टप्पे लिहा.

किंवा

ब) अरब राष्ट्रवादाच्या उदयास कारणीभूत असलेल्या विविध घटकांची चर्चा करा.

प्र. ४ अ) इटलीमधील फँसिझमच्या वर टिप लिहा.

किंवा

ब) जागतिक इतिहासातील उपनिवेशीकरणाच्या प्रक्रियेचे परीक्षण करा.

प्र. ५ अ) **खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर** टिप लिहा.

अ) औदोगिक क्रांतीचे कारणे

ब) साम्राज्यवाद

क) झिऑनिझम

ड) अस्तित्ववाद

X51Y6AF528X51Y6AF528X51Y6AF528X51Y6AF528X51Y6AF528

(9)

MA = Sem - II (Nep 2020)

1 hours [25 marks]

N.B. (1) Attempt all questions

(2) All questions carry equal marks

1. A) Assess the development of Radical Political Parties in Soviet Union

OR

B) Explain the differences between the ideology of Bolsheviks and Mensheviks

2. A) Discuss the contribution of Vladimir Lenin in the formation of Soviet Union

OR

B) Write an essay on 'Cold war and Soviet Union'

3. Write short notes (Any one)

a) October Revolution of 1917

b) Joseph Stalin era

****

1 hours [25 marks]

N.B. (1) Attempt all questions

(2) All questions carry equal marks

1. A) Assess the development of Radical Political Parties in Soviet Union

OR

B) Explain the differences between the ideology of Bolsheviks and Mensheviks

2. A) Discuss the contribution of Vladimir Lenin in the formation of Soviet Union

OR

B) Write an essay on 'Cold war and Soviet Union'

3. Write short notes (Any one)

a) October Revolution of 1917

b) Joseph Stalin era

****

(CCBSC) (10)

Paper / Subject Code: N50422 / Perspectives of Ambedkarism

M.A-History - Sem II - NEP2020

Duration :2 hours **Total Marks :50**

N.B. 1)All questions are compulsory

2) All questions carry equal marks.

Q. 1. A) Enumerate Dr. Babasaheb Ambedkar's concept of Democracy.

OR

B) Explain the aims and achievements of the All India Scheduled Castes Federation.

Q. 2.A) Describe Kalaram temple entry movement .

OR

B) Comment on impact of Dr Babasaheb Ambedkars conversion to Buddhism.

Q.3A) Write a note on Dr Babasaheb Ambedkars views on Human Rights.

OR

B) Highlight on States and Minorities

Q.4) A) Illustrate Fundamental Rights of Indian Constitution.

OR

B) State constitutional safeguards for women.

Q.5 Write Short Notes (Any Two)

1. Reservation Policy for backward castes in India
2. Peoples Education Society
3. Hindu Code Bill
4. Directive Principles of the State Policy

****

X51Y6A4799X51Y6A4799X51Y6A4799X51Y6A4799

मराठी रुपांतर

वेळ २ तास

एकूण गुण ८०

सूचना :
१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र. १. अ)डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे लोकशाहीची संकल्पना नमूद करा.

किंवा

ब. ऑल इंडिया शेडूल्ड कास्ट फेडरेशन ध्याय आणि कार्य स्पष्ट करा.

प्र. २.अ) काळाराम मंदिर प्रवेश सत्याग्रहाचे वर्णन करा.

किंवा

ब) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या बौद्ध धर्मांतराचे परिणाम यावर भाष्य करा.

प्र.३ डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचे मानवी हक्कांच्या बाबत टीप लिहा.

किंवा

ब)राज्य आणि अल्पसंख्यांक यावर प्रकाशझोत टाका

प्र.४)अ) भारतीय संविधानातील मुलभूत अधिकारांचे विवरण करा.

किंवा

ब) महिलांसाठी संविधानात्मक संरक्षणात्मक तरतुदी नमूद करा

प्र ५) टिपा लिहा (कोणत्याहि दोन)

१. भरतीतील मागास वर्गीया करिता आरक्षणाचे धोरण
२. पिपल्स एडूकेशन सोसायटी
३. हिंदू कोड बिल
४. राज्य धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे

****

X51Y6A4799X51Y6A4799X51Y6A4799X51Y6A4799X51Y6A4799

MA = Sem II (NEP 2020)

1 hours [25 marks]

N.B. (1) Attempt all questions

(2) All questions carry equal marks

1. A) Assess the development of Radical Political Parties in Soviet Union

OR

B) Explain the differences between the ideology of Bolsheviks and Mensheviks

2. A) Discuss the contribution of Vladimir Lenin in the formation of Soviet Union

OR

B) Write an essay on 'Cold war and Soviet Union'

3. Write short notes (Any one)

a) October Revolution of 1917

b) Joseph Stalin era

****

1 hours [25 marks]

N.B. (1) Attempt all questions

(2) All questions carry equal marks

1. A) Assess the development of Radical Political Parties in Soviet Union

OR

B) Explain the differences between the ideology of Bolsheviks and Mensheviks

2. A) Discuss the contribution of Vladimir Lenin in the formation of Soviet Union

OR

B) Write an essay on 'Cold war and Soviet Union'

3. Write short notes (Any one)

a) October Revolution of 1917

b) Joseph Stalin era

****

Paper / Subject Code: N50442 / History of USSR in the 20thcentury

MA = Sem II (NEP 2020)

1 hours **[25 marks]**

N.B. (1) Attempt **all** questions

(2) All questions **carry** equal marks

1. A) Assess the development of Radical Political Parties in Soviet Union

OR

B) Explain the differences between the ideology of Bolsheviks and Mensheviks

2. A) Discuss the contribution of Vladimir Lenin in the formation of Soviet Union

OR

B) Write an essay on 'Cold war and Soviet Union'

3. Write short notes (Any one)

a) October Revolution of 1917

b) Joseph Stalin era

****

X51YA23D07X51YA23D07X51YA23D07X51YA23D07

मराठी रुपांतर

(१ तास) **[एकूण गुण २५]**

सूचना: (१) सर्व प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.
(२) **सर्व प्रश्न** सोडवणे आवश्यक आहे.

१. अ) सोव्हिएत युनियनमधील मूलगामी राजकीय पक्षांच्या विकासाचे मूल्यांकन करा.

किंवा

ब) बोल्शेविक आणि मेन्शेविक यांच्या विचारसरणीतील फरक स्पष्ट करा.

२. अ) सोव्हिएत युनियनच्या स्थापनेतील व्लादिमीर लेनिन याच्या योगदानाची चर्चा करा.

किंवा

ब) 'शीतयुद्ध आणि सोव्हिएत युनियन' यावर निबंध लिहा.

३. टिपा लिहा (कोणतेही एक)

अ) १९१७ ची ऑक्टोबर क्रांती

ब) जोसेफ स्टालिनचा काळ

****

X51YA23D07X51YA23D07X51YA23D07X51YA23D07

MA sem-II

(मराठी रुपांतर)

वेळ –२ तास

एकूण गुण-५०

सूचना – १) सर्व प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.

२) सर्व प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) भारतीय संविधानाचे विविध वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा..

किंवा

(ब) समकालीन भारतातील सांप्रदायिक वाद आणि धर्मनिरपेक्षता यावर टीप लिहा.

२. **(अ)** समकालीन भारतातील औध्योगिक विकासाचे वर्णन करा .

किंवा

(ब) मंडल आयोगावर विस्तृत टीप लिहा.

३. **(अ)** समकालीन भारतातील सामाजिक बदलासाठी आंबेडकरी चळवळीवर निबंध लिहा.

किंवा

(ब) समकालीन भारतातील आदिवासी चळवळ: समस्या आणि आव्हाने यावर टीप लिहा.

४. (अ) भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचा भाग म्हणून अलिप्ततावादी चळवळीची चर्चा करा.

किंवा

(ब) समकालीन काळातील भारताचे यूएसए मधील संबंध विशद करा.

५. टीपा लिहा.(**कोणतेही दोन**)

अ) हैद्राबाद संस्थानाचे विलीनीकरण

ब) जागतिकीकरणाची संकल्पना

क) समकालीन भारतातील महिलांच्या चळवळीचे परिणाम

ड) भारत व पाकिस्तान सबंध

.....

X51YD9AA1BX51YD9AA1BX51YD9AA1BX51YD9AA1B

Time- 2 Hours **Total Marks: 50**

N.B.: 1.All questions are **compulsory**
2. All questions **carry equal** marks.

Q1 **(a)** Explain the various features of Indian constitution.

OR

(b) Write a note on the Communalism and Secularism in Contemporary India.

Q2 **(a)** Describe the industrial development in contemporary India.

OR

(b) Write a detailed note on Mandal Commission.

Q3 **(a)** Write an essay on Ambedkarite Movement for Social change in Contemporary India.

OR

(b) Comment on the Tribal Movements: Issues and Challenges in contemporary India

Q4 **(a)** Discuss the non-alignment movement as part of India's foreign policy.

OR

(b) Enumerate India's relations with USA in Contemporary period.

Q5 Write short notes- **(Attempt any Two)**

A) Integration of Hyderabad
B) Concept of Globalization
C) Impact of Women's movement in contemporary India
D) India's relations with Pakistan

.....

X51YD9AA1BX51YD9AA1BX51YD9AA1BX51YD9AA1B

MA - Sem II

(मराठी रुपांतर)

वेळ –२ तास

एकूण गुण-५०

सूचना – १) सर्व प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.

२) सर्व प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) भारतीय संविधानाचे विविध वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा..

किंवा

(ब) समकालीन भारतातील सांप्रदायिक वाद आणि धर्मनिरपेक्षता यावर टीप लिहा.

२. (अ) समकालीन भारतातील औध्योगिक विकासाचे वर्णन करा .

किंवा

(ब) मंडल आयोगावर विस्तृत टीप लिहा.

३. (अ) समकालीन भारतातील सामाजिक बदलासाठी आंबेडकरी चळवळीवर निबंध लिहा.

किंवा

(ब) समकालीन भारतातील आदिवासी चळवळ: समस्या आणि आव्हाने यावर टीप लिहा.

४. (अ) भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचा भाग म्हणून अलिप्ततावादी चळवळीची चर्चा करा.

किंवा

(ब) समकालीन काळातील भारताचे यूएसए मधील संबंध विशद करा.

५. टीपा लिहा.(**कोणतेही दोन**)

अ) हैद्राबाद संस्थानाचे विलीनीकरण

ब) जागतिकीकरणाची संकल्पना

क) समकालीन भारतातील महिलांच्या चळवळीचे परिणाम

ड) भारत व पाकिस्तान सबंध

.....

X51YD9AA1BX51YD9AA1BX51YD9AA1BX51YD9AA1B

Time- 2 Hours **Total Marks: 50**

N.B.: 1.All questions are **compulsory**
2. All questions **carry equal** marks.

Q1 **(a)** Explain the various features of Indian constitution.

OR

(b) Write a note on the Communalism and Secularism in Contemporary India.

Q2 **(a)** Describe the industrial development in contemporary India.

OR

(b) Write a detailed note on Mandal Commission.

Q3 **(a)** Write an essay on Ambedkarite Movement for Social change in Contemporary India.

OR

(b) Comment on the Tribal Movements: Issues and Challenges in contemporary India

Q4 **(a)** Discuss the non-alignment movement as part of India's foreign policy.

OR

(b) Enumerate India's relations with USA in Contemporary period.

Q5 Write short notes- **(Attempt any Two)**

A) Integration of Hyderabad
B) Concept of Globalization
C) Impact of Women's movement in contemporary India
D) India's relations with Pakistan

.....

X51YD9AA1BX51YD9AA1BX51YD9AA1BX51YD9AA1B

MA - Sem II

(मराठी रूपांतर)

वेळ : २ तास | गुण: ५०

सूचना : (१) **सर्व** प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहेत.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहे.

प्र १. अ) भारतीय कला आणि स्थापत्यशास्त्रातील भौगोलिक प्रदेशांच्या प्रभावाचे मूल्यमापन करा. (१०)

किंवा

प्र १. ब) भारतीय कला आणि स्थापत्यशास्त्राच्या विविध सिद्धांतांचे वर्णन करा. (१०)

प्र २. अ) विहार आणि चैत्य यांच्या विविध वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा. (१०)

किंवा

प्र २. ब) सांची स्तूप वास्तुशिल्पाच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा. (१०)

प्र ३. अ) विष्णूशी संबंधित पौराणिक कथा आणि शिल्पकला समजावून सांगा. (१०)

किंवा

प्र ३. ब) आयकॉनिक (मूर्त) बुद्धाच्या मुख्य वैशिष्ट्यांवर टिप्पणी द्या. (१०)

प्र ४. अ) पल्लव मंदिर स्थापत्यशास्त्राचे विविध पैलू स्पष्ट करा. (१०)

किंवा

प्र ४. ब) द्रविड मंदिराच्या वास्तूचे वर्णन करा. (१०)

प्र ५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा: (१०)

अ) भारतीय कला आणि स्थापत्यशास्त्राचे स्रोत

ब) एलोरा लेणी

क) भित्तीचित्रे

ड) चोल मंदिर वास्तुकला

****

X51YB43F65X51YB43F65X51YB43F65X51YB43F65

(20)

Time: 2 Hours **Marks: 50**

N.B. (1) Attempt **all** questions

(2) **All** questions carry **equal** marks

Q 1. A. Evaluate the influence of geographical regions in Indian art and architecture. (10)

or

Q 1. B. Describe the various theories of Indian Art and Architecture. (10)

Q 2. A. Examine the various features of Viharas and Chaityas. (10)

or

Q 2. B. Describe the key characteristics of Sanchi stupa architecture. (10)

Q 3. A. Explain the myths and sculptural art associated with Vishnu. (10)

or

Q 3. B. Comment on the key features of Iconic Buddha. (10)

Q 4. A. Explain the various aspects of the Pallava temple architecture. (10)

or

Q 4 B. Describe the Dravida temple architecture. (10)

Q 5. Write Short Notes on any two of the following: (10)

a) Sources of Indian art and architecture

b) Elora Caves

c) Mural paintings

d) Chola Temple Architecture

X51YB43F65X51YB43F65X51YB43F65X51YB43F65